

“EMİNE” SEVGİ ÖZDAMAR
Tuhaf Yıldızlar Dünyaya Bakıyorlar
Gözlerini Kırpmadan

Seltsame Sterne starren zur Erde

© 2003, 2004 Verlag Kiepenheuer & Witsch, Köln

İletişim Yayınları 1732 • Edebiyat 240

ISBN-13: 978-975-05-1026-7

© 2012 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2012, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora - Müge Karahan

KAPAK Özge Güven

UYGULAMA Nurgül Şimşek

DÜZELTİ Leyla İnci Çakır

BASKI ve *CILT* Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Çağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

“EMİNE” SEVGİ ÖZDAMAR

Tuhaf Yıldızlar Dünyaya Bakıyorlar Gözlerini Kırpmadan

Wedding - Pankow 1976/77

Seltsame Sterne starren zur Erde

ÇEVİREN *Fikret Doğan*

“EMINE” SEVGİ ÖZDAMAR 1946’da doğdu. Muhsin Ertuğrul, Beklan Algan, Ayla Algan, Haldun Taner, Melih Cevdet Anday ve Nurettin Sevin’den tiyatro eğitimi aldı. 1976’da Almanya’ya gitti. Brecht’in öğrencisi Benno Besson ve Matthias Langhoff’la başasistan, dramaturg ve oyuncu olarak Berlin, Paris, Avignon, Lyon, Münih, Frankfurt, Bochum şehir tiyatrolarında çalıştı. Çalışmalarından dolayı Paris Vincennes Üniversitesi tarafından kendisine doktora yapma hakkı tanındı. Kitapları 17 dile çevrildi.

Yapıtları: *Karagöz Almanya’da* (oyun, 1982), *Bir Temizlikçi Kadının Kariyeri* (oyun, 1984), *Annedili* (öykü, 1990), *Keloğlan Almanya’da* (oyun, 1991), *Hayat Bir Kervansaray* (roman, 1992), *Haliçli Köprü* (roman, 1998), *Nuh’un Gemisi* (oyun, 2000), *Aynadaki Avlu* (öykü, 2001), *Tuhaf Yıldızlar Dünyaya Bakıyorlar Gözlerini Kırpmadan* (roman, 2003), *Kendi Kendinin Terzisi Bir Kambur* (anlatı, 2007), *Peri Kızı* (oyun, 2010), *Yabanda Ölmek* (oyun, 2011).

Ödülleri: 1991 Ingeborg Bachmann Ödülü (*Hayat Bir Kervansaray*), 1993 Walter Hasenclever Ödülü (*Hayat Bir Kervansaray*), 1994 New York Yılın En İyi 20 Kitabı (*Annedili*), 1994 London Times En İyi Kitap (*Hayat Bir Kervansaray*), 1998 Kuzey Ren Westfalya Yılın Sanatçısı Ödülü, 1998 Almanya Kuzey Şehirleri Literatür Ödülü, 2003 Frankfurt Şehir Yazarı Ödülü, 2004 Kleist Ödülü, 2007 Ölmeden Önce Okunması Gereken 1001 Kitap Ödülü, ABD (*Hayat Bir Kervansaray*), 2009 Berlin Sanat Ödülü, 2010 Carl Zuckmeyer Madalyası, 2012 Alice Salomon Poetik Ödülü, Darmstadt Dil ve Şiir Akademisi Üyesi.

BİRİNCİ BÖLÜM

Köpek hiç susmadan ha bire havlıyordu. Bazen ikinci ya da üçüncü avluya koşunca sesi uzaklaşıyor ama sonra yeniden yaklaşıyordu. Artık gözümü uyku tutmuyordu. Else Lasker-Schüler'in kitabı ikinci baş yastığının üzerindeydi. Uykuya dalmadan önce birkaç dize ezberlemiştım.

Demir renkli hasret kuyruklu

Alev alev kollarla sevgiyi arayan...

Tuhaf yıldızlar dünyaya bakıyorlar gözlerini kırpmadan*

Dizeleri tekrarladım durdum, sanki Else'nin sözleriyle benim sesim avludaki köpek havlamasını dindirecekmiş gibi. Ama köpek daha gür havlıyordu, o yüzden daha yüksek sesle konuşmaya başladım, hani neredeyse cümleleri haykırıyordum. Nereden geldi bu köpek? Şimdiye dek avluda hiç köpek yoktu. Çaresizce kitaba bakıyordum gözümü kırpmadan, sanki o bana yardım edecekmiş gibi. Bu eski fabrika katında kaloriferlerin hiçbiri yanmıyordu, her tatil günü, her cumartesi pazar olduğu gibi. Alt katımızdaki dikişçi ve ütücü

(*) Else Lasker-Schüler, *Toplu Şiirleri*, Friedhelm Kemp, Münih, 1977, s. 57.

kadınların evlerine gittikleri hafta sonlarında evin her yerinde soğuk başlardı, yedi kişinin oturduğu bu en üst katta da.

Eğer ötekiler şimdi burada olsaydı, insan soğuğu görebilirdi. Peter belki yıkanırdı, sıcak suyla dolu küvetten çıkarırken vücudunun etrafı buhar tüterdi.

Kaloriferlerin kesik olduğu böylesi soğuk günlerde yedi arkadaş, upuzun büyük odanın içinden geçip mutfığa gelirken, sıcak nefesleri yarım metre önlerinden giderdi; sanki bir uçak semada uzun bir çizgi çizermiş, bir gökyüzü yolu yapmış gibi. Bizden iki kişi karşı karşıya bakan oda kapılarının önünde dikilip soğukta çene çalarken, koridorda iki nefes konuştuğunu görürdüm, biri bunların arasından geçti mi bir an için konuşan her iki nefesi de dağıtır, kendi nefesini hohlaya hohlaya mutfığa giderdi. Hepimiz mutfaktaki büyük yuvarlak masaya oturup yemek yerken ve bu arada laflarken masanın üzerinde yedi nefes yolu görürdüm, tıpkı zifiri bir gecede yedi el fenerinden yayılan ışık huzmeleri gibi.

Bu yedi kişiden önce burada başka insanlar oturuyordu, AA-Komünü.* Avusturya'ya Otto Mühl'ün kendini tanıma üzerine bir seminerine gitmişler, oradan saçlarını kökünden kazıtmış bir halde geri dönmüşlerdi, kadınlar da çocuklar da. Şöyle diyorlardı: Bütün farklılıkların ortadan kaldırılması gerekir, özel mülk yok, evlilik, nişanlılık, sevgililik yok. Bütün kadınlar bütün erkeklerle yatmalı, çocuklarının babası kimdir bilmemeliydi. Dil de ortadan kaldırılmıyordu, çünkü sınıf ayrımını körüklüyordu. Madem dil bir iktidar enstrümanıydı, o halde ilk çığlığa geri dönülmeliydi. Sadece bedenî zaruretler ve sıkıntılar çığlıklarla duyurulmalıydı, tıpkı çocuklarda olduğu gibi. Evet, çocuklar da sadece bedenî zaruretlerini çığlıklarla duyururlardı, dediler. Bir

---

(*) Aktionsanalytische Organisation: Eleştirel Eylem. 1970'te bir bekâr evinden doğan yaklaşık 600 kişilik bir çevreye dönüşen, özgür aşk fikrine ve anti-otritter, anarşist yönelime sahip gençlik hareketi – e.n.

daha da konuşmadılar, sadece çığlık atıyorlardı, bu yüzden bizden önceki saçlarını kökünden kazıtmış kiracıların sesleri sürekli kısıktı. Böylece soğuk cumartesi pazar günleri eski fabrika katında onların çığlık atan nefesleri benim şimdi beraber oturduğum yedi arkadaşımınkinden daha uzun süre havada asılı kalırdı. Onlar öyle çığlıklar atarken AA-Komünü'nde her yöne doğru roketler uçardı ve bunlar arkalarında izler bırakırdı.

AA-Komünü'ndeki insanlarla tanışmamıştım, çünkü ben buraya gelmeden önce onları bir temiz dövüp dışarı atmışlardı. Büyük odadaki tenis masasının üzerinde asılı avize de o gün darbelerden nasibini almıştı; beş lambadan üçü kırılmıştı, avize tavandan hâlâ eğri büğrü bir şekilde sarkıyordu, AA-Komünü zamanından kalma bir anıt gibi. Hiçbirimiz bu lambayı tamir etmiyorduk. Altında masa tenisi oynanıyordu, bazen toplar isabet edince sallanıyordu. İki kişi soğukta masa tenisi oynarken öyle bir görüntü vardı ki, sanki iki nefes bir topu oradan oraya atıyordu.

AA-Komünü'nü kapı dışarı eden Reiner'di. Eski fabrika katını tutmuş, duvarları ince kartondan yedi oda kurmuş, bunları öğrencilere kiraya vermişti, kendi de orada oturuyordu. Derken öğrenciler günün birinde saçları kazıtmış bir halde Otto Mühl'ün kendini tanıma seminerinden dönüp ha bire çığlıklar attıklarında, Reiner Frankfurt'tan, insanları dilencilige ya da bir şeyler satmaya zorlayan tanıdık bir çeteyi alıp getirdi, çok büyük bir dövüş tertipledi. Çeteciler VW-minibüsler içinde paltolarının altındaki sopalarla geldiler, hemen çığlıklar atarak kahvaltılık eden AA-Komünü ahalisine saldırdılar, çeteciler ve çocuklar da çığlıklar atıyorlardı. Alt katta çığlıkları duyan ve cam kırıklarının pencerelelerinin önünden şangır şungur aşağı düştüğünü gören dikişçi ve ütücü kadınlar da çığlıklar atmaya başladılar, bazıları ağır ütöleri o sırada ütöledikleri pantolonların üzerinde unu-

tup sokağa kaçıstılar. Pantolonlar ütü masalarında yandı, ta ki usta –ütücü kadınlar arasındaki tek erkek, topaç göbekli, ufak tefek, sağır bir adam– ütülerini kaldırıp dikine koyuncaya dek. Dövüşü Reiner kazandı, AA-Komünü evi boşalttı, dolaplarda Amerikan iç çamaşırları ve askerî mağazada tanesi bir marktan satılan, soğuktan birkaçını kat kat üstüme giydiğim tişörtler bıraktı. Dolaplarda yeşil postallar bile vardı, soğuk günlerde çoğu zaman bunları ayağımıza geçirirdik.

Köpek gene havladı. Neden böyle uluyordu ki? Yoksa biri onun ayağına mı basmıştı? Su içmeliyim, tekrar uykuya dalmama yardım eder. Uzun koridoru, büyük odayı geçip mutfağa gittim. Bu yol o kadar uzundu ki, İnga soğuk günlerde tuvalete bisikletle giderdi, nefesi de onunla beraber. Bütün odaların ışıklarını yaktım. Jens'in odasında yatakta bir oyuncak ayı yatıyordu, cam gözleri buzlanmıştı. Susanne'nin odasında daktilonun yanında donmuş izmaritlerle tıka basa dolu bir kül tablası duruyordu, İnga'nın odasında ağzı açık bir su şişesi vardı, su donmuştu. Janoş'un daktilosunun tuşları üzerinde donmuş bir çikolata duruyordu, ısırılmıştı, çikolatada onun diş izlerini gördüm, bana gülümsediğini düşündüm. Reiner'in odasının kapısını açtığımda birden radyo çalmaya başladı. O anda konuşan adamın sesi ne kadar sıcaktı! Ellerimi radyonun üzerine koydum, ama metalin soğukluğu el yakıyordu. Bir tabakta üzeri donmuş ketçaplı, ısırılmış bir sosis vardı, bir pop sanat eseri gibi görünüyordu. Barbara'nın odasında daktilosunun yanında donup yapışmış bonbon şekerleri ve çikolatalarla dolu büyük bir kutu duruyordu, bonbonlar soğuktan sırtıyorlarmış gibi geldi bana. Bütün oda kapılarının önünde Barbara'nın çikolata ve bonbonlarıyla dolu ayakkabılar vardı. Geçerken Peter'in çizmesinden ufak bir çikolata aldım.